

2. Основи економічної теорії / С.В. Мочерний. — К.: Академія, 2002. — 336-359 с.

Шиндер Лідія Феліксівна,

студентка спеціальності 5.03050801 «Фінанси і кредит»

Кам'янець-Подільського коледжу харчової промисловості

Національного університету харчових технологій

Науковий керівник: к.е.н., зав. економічного відділення Толстопятова Д.Г.

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОBOB'ЯЗKOBOTO HAKOПИЧУBАЛЬHOГO ПЕНСІЙНОГO СТРАХУBАННЯ

Продуктивна праця людини, її прагнення до покращення якості свого життя, добробуту, піднесення соціального статусу були і є одними з головних чинників суспільного прогресу. Проте, на жаль, реалії життя є такими, що з об'єктивних причин не кожна людина взагалі у змозі реалізувати себе як активний член суспільства, а більшість людей, які впродовж свого життя мали таку можливість, з часом її втрачають. Тому проблема соціального забезпечення людини в старості, у разі хвороби та каліцтва є однією з найактуальніших для кожного цивілізованого суспільства, яке будується на принципах загальнолюдської моралі і дбає про своїх непрацездатних членів. У різні часи і в різних країнах питання соціального забезпечення вирішувалися по-різному – розв'язання їх через сімейне утримання непрацездатних, через благодійництво, шляхом утворення різних громадських і професійних об'єднань, покликаних здійснювати відповідну підтримку. Проте ці заходи не мали системного характеру і послідовності, були скоріше окремими спробами вирішення проблеми, а не її комплексним розв'язанням.

Система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів:

Перший рівень - солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі - солідарна система), що базується на засадах

солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду.

Другий рівень - накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування (далі - накопичувальна система пенсійного страхування), що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді або у відповідних недержавних пенсійних фондах - суб'єктах другого рівня системи пенсійного забезпечення та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхування довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [1].

Третій рівень - система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення.

Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення.

Обов'язкова накопичувальна система є принципово новим елементом системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування не тільки для України, а й для багатьох країн світу, що протягом останніх двадцяти років реформували свої пенсійні системи. Головною ознакою цієї системи є те, що в ній, на відміну від солідарної, не відбувається негайної виплати пенсійних коштів, які надійшли у вигляді страхових внесків. Такі кошти спрямовуються на формування реальних індивідуальних накопичень застрахованих осіб. Законом не зазначено точної дати запровадження накопичувальної системи, а визначено умови, після виконання яких може бути ухвалено закон про

створення Накопичувального пенсійного фонду та запровадження перерахування страхових внесків до цієї системи.

Перерахування страхових внесків до Накопичувального фонду здійснюється в разі одночасного підвищення заробітної плати застрахованій особі та лише після виконання таких умов:

- економічного зростання країни протягом 2–х останніх років, а саме : якщо в кожному з них ВВП зростав не менше ніж на 2 % порівняно з попереднім роком;
- забезпечення виплати пенсій у солідарній системі в розмірі, передбаченому частиною третьою статті 46 Конституції України;
- збалансованості бюджету Пенсійного фонду відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;

Другою складовою системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є накопичувальна система. Суть такої системи полягає у тому, що частина обов'язкових внесків до пенсійної системи накопичуватиметься у єдиному Накопичувальному Фонді і обліковуватиметься на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках громадян, які сплачуватимуть такі внески. Ці кошти інвестуватимуть в економіку країни з метою отримання інвестиційного доходу і захисту їх від інфляційних процесів.

Кошти, що обліковуватимуться на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках громадян, будуть власністю громадян, і вони зможуть скористатися ними з досягненням пенсійного віку. Виплати з Накопичувального фонду проводитимуться додатково до виплат із солідарної системи [2, с. 135].

Накопичувальна система залежить від економічних ризиків: рівня інфляції, ставки інвестиційного доходу, стабільності фондового ринку тощо. Тому вона буде ефективною при низькому рівні інфляції (1-3%). Унаслідок світової фінансової економічної кризи 2008 року в накопичувальних системах багатьох країн пенсійні активи знецінилися на 20-40%. Тож для запровадження другого рівня потрібне значне зниження в Україні інфляції.

Однак, одна з найбільших проблем полягає в апатії до заощаджень на майбутнє. Натомість люди з дитинства мали б дбати про власну старість. Запровадження другого рівня якраз і покликане змінити психологію працівників – вони, зрештою, усвідомлять необхідність покладатися на власні сили, а не на державу. На жаль, немає розрахунків, наскільки зміниться сума пенсійної виплати із другого рівня порівняно з втраченою частиною пенсії із солідарної системи через зниження величини коефіцієнта трудового стажу (з 1,35 до 1,08 за кожен рік роботи за період участі в накопичувальній системі). Працюючі інваліди, особи, які протягом тривалого часу є безробітними, жінки, які виховують дітей, не зможуть накопичити достатньо грошей для отримання пристойних виплат. Адміністративні витрати накопичувальної системи більші, ніж у солідарній. Таким чином, у значної частини працівників, що візьмуть участь у накопичувальній системі, розміри пенсій зменшаться порівняно з тим, якби вони залишилися у солідарній системі.

Впровадження накопичувальної системи – досить складний процес, який потребує виваженого підходу та вирішення маси проблем, тому не доцільно пов'язувати його із реалізацією перерозподілу. Перерозподіл може бути передумовою старту другого рівня, але ніяк не складовою впровадження накопичувальної системи. Так, наприклад, існує обмеження за віком вступу до накопичувальної системи, отже, роботодавець має проводити перерозподіл внесків лише для осіб молодше 35 років і не зачіпати старші покоління. На сучасному етапі ринок є містким, потужним, розвинутим і може легко сприйняти як значно більший обсяг пенсійних активів, так і значно темп їх приросту. Але якщо темп надходження внесків буде нижчим за адміністративну вартість накопичувальної системи, це означатиме їх втрату для застрахованих осіб і, відповідно, породить кризу довіри до системи пенсійного страхування в цілому.

Список використаних джерел

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України. - Науково-практичний коментар. – Київ: НВП «АВТ», 2005. – 1024 с.

2. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Навчальний курс / [Б.О. Зайчук, О.Б. Зарудний, С.Б. Березіна, В.Т. Александров, С.М. Недбаєва]. – Київ: НВП «АВТ», 2004. – 256 с. (Інтегрований навчально-атестаційний комплекс).

Яцюк Лілія Миколаївна,

студентка спеціальності 5.03050401 «Економіка підприємства»

Кам'янець-Подільського коледжу харчової промисловості

Національного університету харчових технологій

Науковий керівник: к.е.н., зав. економічного відділення Толстопятова Д.Г.

ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Перехід України на ринкові моделі господарювання, вплив на її економіку інтеграційних процесів, а також перебудова структури відносин між основними елементами фінансової системи істотно змінили умови існування сектору домашніх господарств, які отримали можливість самостійно визначати напрями своєї фінансової поведінки, в тому числі й стосовно власних заощаджень і заощаджувальної поведінки населення.

Заощадження – це частина грошових доходів населення, що формується за рахунок вільних грошових коштів, які утворюються внаслідок зменшення поточного особистого споживання, і призначена для того, щоб забезпечити потреби у майбутньому [1, с. 85].

У сучасній ринковій економіці в Україні заощадження населення є одним із основних джерел грошових капіталів, які розподіляються фінансовою системою у формі кредитних ресурсів держави та сектору корпорацій. Заощадження в пенсійних і страхових фондах, банках забезпечують ті кошти, з яких і здійснюють запозичення. Проблема формування та збільшення заощаджень домогосподарств є вкрай актуальною, особливо з огляду на необхідність залучення фінансових активів населення під час посткризового